

CONTRADICCIÓ

Els cineastes i la crisi econòmica

Sorprèn que el col·lectiu de cineastes, que fins fa un parell d'anys feia reivindicacions socials contra la conferència episcopal i contra la guerra, diumenge fes una gala dels Goya espectacular i d'un pressupost enorme, tot i haver-hi quatre milions d'aturats. •

ASSUMPTES PENDENTS

Tren a Felanitx i a Santanyí

El Govern Antich ha rebut més doblers per escometre inversions ferroviàries, però molt poc se sap del projecte de refer el tren a Felanitx i a Santanyí, línia que quedà en desús l'any 1966. No són moments polítics senzills, però aquesta és una iniciativa molt important. •

Bartomeu Llinàs
Conseller de Cultura

Ha posat en marxa, amb la col·laboració de la consellera Amer, un centre gastronòmic cultural a la plaça de Santa Eulàlia. És una iniciativa molt interessant i creativa. •

José Montilla
President de la Generalitat

Els problemes del Tripartit català són cada cop més grans. Montilla no ho té senzill, i això que al Principat les coses estan molt millor que a les Balears. •

Una democràcia entre dictadures

ANTONI MARIMON
marimon.antoni@gmail.com

En els anys vint i trenta del segle XX, la jove República de Finlàndia, una vegada cicatritzada les ferides d'una breu guerra civil (gener-maig de 1918), era un dels països més estables d'Europa. La democràcia finlandesa es basava en un sistema multipartidista en el qual jugava un paper molt important el Partit Socialdemòcrata. De fet, els socialistes guanyaren totes les eleccions fins al 1962. Més a l'esquerra, els comunistes, hereus directes dels der-

rotats el 1918 i prosoviètics, no tenien tant de suport però no eren gens menyspreables. El 1930, aquest partit fou declarat il·legal pel president Svinhufvud i no podrà tornar a participar en unes eleccions fins al 1945. També s'hi desenvolupà un partit feixista, el Moviment de Lapua, després anomenat Partit Patriòtic del Poble. Ara bé, tot i que va aconseguir molt més vots que les dretes feixistes dels països escandinaus mai no va arribar a posar en perill el sistema democràtic ja que, a diferència d'Espanya, ni les forces armades ni el partit conservador (la Coalició Nacional) no volgueren col·laborar amb ell. Aquesta sòlida democràcia finlandesa, en uns anys d'auge dels totalitarismes, tenia a més la particularitat d'esser pionera en la incorporació de la dona a la política. Les ciutadanes finlandeses varen tenir dret a vot l'any 1906, abans de la independència, i el 1926, sota la presidència del socialista moderat Vaino Tanner, una dona, Miina Sillampää, aconseguí un lloc en el consell de ministres. Socialment i econòmicament, el període d'entreguerres fou de progrés per a aquest país

de menys de quatre milions d'habitants. Es va promulgar una reforma agrària que augmentà el nombre de petits propietaris i el sector industrial progressà lentament en un país fonamentalment agrari. Pel que fa a la política exterior, varen esser continus els problemes amb l'URSS malgrat la signatura, el 1932, d'un tractat de no-agressió. Mentre que des de Moscou no mancaven els que volien convertir Finlàndia en una república dins l'URSS, els sectors finlandesos més nacionalistes reclamaven la incorporació de la Carèlia oriental, una regió aleshores dins la Unió Soviètica però de majoria finesa. El Govern de Hèlsinki confiava en la Lliga de Nacions i en les seves relacions amb Gran Bretanya i els països escandinaus per a dissuadir l'URSS. Pel que fa a les relacions amb Alemanya, varen esser bastant fredes fins al 1940, malgrat el suport alemany al bàndol vencedor durant la seva Guerra Civil. Però la Guerra d'Hivern del 1939-40 ho capgirà tot. L'agressió de l'URSS fou brutal i la derrota finlandesa va esser traumàtica. Stalin va exigir, i va aconseguir, tota la Carèlia finlandesa, és a dir el

sud-est del país, amb 422.000 habitants (el 12% de la població total de Finlàndia), la immensa majoria dels quals es refugiaren a l'oest i abandonaren les seves llars ancestrals; part de la regió de Salla, en el centre-est; quatre petites illes del golf de Finlàndia amb un cert valor estratègic; la península de Rybachi a l'extrem nord, sobre el mar de Barents, i, en forma de lloguer per trenta anys, la base naval de la península de Hanko, a l'est de Hèlsinki i a l'entrada del golf de Finlàndia. La humiliació va esser completa. A més, gairebé no havia arribat ajuda des d'Occident i els finesos havien estat abandonats a la seva sort davant Moscou. A partir de llavors, la recuperació dels territoris amputats, el rearmament, la mobilització de tots els homes aptes per a la guerra i, en definitiva, la revenja per la desfeta de l'hivern de 1940 marcaren tota la política de la democràcia finlandesa. I aquests objectius coincidien, paradoxalment, amb els de la pitjor dictadura de tota la història: el III Reich alemany, que preparava en secret el seu atac a traïció contra l'URSS. Continuarà. •

Historiador

Obstinada malenconia i humor vitenc llavinans

BARTOMEU FIOL
BF1933@telefonica.net

Finalment, amb bastant de retard, assetjat per tantes novetats, he pogut llegir *Londres nevat*, de Jordi Llavina, editat amb tan perfecta tipografia (caldrà que els bibliòfils prenguem bona nota de la nitidesa del tipus Adobe Caslon) pel nou segell editorial d'Amsterdam. L'autor i amic, que servidor coneix des de l'època que feia feina de valent a Catalunya Ràdio, va guanyar el premi Ciutat de

Palma Joan Alcover 2005 amb un llibre memorable, *La corda del gronxador*, i té també en el seu currículum, no manco memorable, *Diari d'un setembrista*, premi Alfons el Magnànim 2007, poemari que va fer-me arribar amb la dedicatòria següent: "Espero que aquests exercicis d'obstinada malenconia tornin a fer-te una mica de pes". Dedicatòria que ara m'és necessària esmentar perquè trobo que la qualificació "exercicis d'obstinada malenconia" resulta també perfectament aplicable als cinc textos narratius -potser seria millor dir-ne poeticonarratius- que formen aquest nou llibre.

Aniré directament al gra: *Londres nevat* no decebrà el lector. Tant per la qualitat del seu llenguatge com per l'eficàcia de la seva escriptura i l'especial sensibilitat del seu discurs, aquest llibre crec que està destinat a ocupar un lloc d'excepció dins el cànon de la nostra narrativa poètica. Val a dir, clar i català, que es

tracta d'un llibre destinat a quedar, que no es tracta d'una novetat més.

A "Nosaltres també esperam", el relat inicial del volum -que convé precisar que té molt de llibre unitari, més que de recull, tant pel que podem dir-ne l'ambient com per les nombroses referències intertextuals que s'hi donen-, i a "Un tal Amat", el segon, podem dir que ens acaram amb el tema tan nostrat, tan propi de la condició humana, de les esperances decebudes, que poden arribar a afectar-nos tan radicalment com en el cas de la protagonista del primer. "El cosinet andalús", que va esser inicialment el conte-nadala que l'autor va utilitzar per desitjar "un pròsper any 9" als amics, podem considerar que li serveix per a plantejar el tema o la qüestió de quan comencen a morir els altres per a cadascun de nosaltres (el que, naturalment, implica també quan començam a morir nosaltres per

a altri). "San Diego en el record" és la narració potser més divertida -si bé també abunda en l'especial soledat dels protagonistes-narradors llavinans (neologisme, per cert, que sona molt semblant a l'espriuà de lavinians!)-, mentre que "El branquilló del titl·ler" és la més agosarada, per l'ambició del retrat que pretén i perquè l'autor de Gelida no té manies a continuar adreçant-se directament al lector, per a avançar-li el que es proposa fer o comentar-li el que ha fet. Però la petita obra mestra del conjunt sens dubte és "Hand & Racquet", on ginya el lector amb una extraordinària facúndia a seguir la seva exposició per, al final, resultar que res no és el que semblava esser, tot havent mantingut un divertit suspens.

Perquè també cal reconèixer que, al costat o a la vora d'una indefugible melangia, Jordi Llavina també sap cultivar un humor de molt de grau, d'allò més eficaç. •

Escriptor